

ESITE

USKONYHTEISÖN JÄSENILLE JA VIERAILIJOILLE SUURISSA USKONNOLLISISSA KOKOONTUMISISSA

"Parempi koulutus luo valmiudet parempaan ennaltaehkäisyyn, suojeluun ja reagointi valmiuteen erityyppisiin terroriuhkiin ja hyökkäyksiä vastaan, joita voi esiintyä kirkkokuntia, kirkkoja ja muita uskonnollisia ympäristöjä kohtaan, mukaan lukien hyökkäykset kemiallisilla, biologisilla sekä säteilymateriaaleilla."

This project is funded by the European Union's
Internal Security Fund – Police under Grant
Agreement No. 101034230 – ProSPeReS

prosperes.eu

Johdanto

Uskonnollisten kohteiden katsotaan olevan erityisen haavoittuvia hyökkäyksille niiden avoimuuden ja saavutettavuuden vuoksi, sekä siksi, että niissä sovelletaan yleensä varsin rajoitettuja turvatoimia.

ProSPeReS-hankkeen tavoitteena on kohottaa uskonnollisten kohteiden suojelua ylläpitämällä tasapainoa turvatoimien ja uskonyhteisölle tarkoitettujen paikkojen avoimen luonteen välillä.

Tämä voidaan saavuttaa uskonnollisten paikkojen ylläpitäjien, julkisten palvelujen ja turvallisuusasiantuntijoiden välisellä yhteistyöllä, riskinarvioinnilla, yleisen tietoisuuden lisäämisellä (erityisesti tärkeimpien edunsaajien eli papiston ja uskoa harjoittavien keskuudessa) sekä kattavan suojelujärjestelmän kehittämällä ja validoinnilla.

Hanke on tuottanut työvälaineitä ja toimintamalleja (mukaan lukien työväline, jonka pohjana on muuttoliike- ja sisäasioiden pääosaston kehittämä EU:n haavoittuvuuden arviointiväline), koulutusta (mukaan lukien verkko-oppiminen virtuaalitodellisuuden avulla), oppimateriaaleja ja turvatoimia, jotka kattavat koko hätätilanteen varautumisesta toipumiseen ja lopuksi esimerkin

turvallisuusjärjestelmästä (mallin) uskonnollisiin sisä- ja ulkokokoonnutumisiin sekä joukon käytännöllisiä suosituksia.

Malli sisältää tehokkaimmat yhteistyömenetelmät viranomaisten ja palvelujen, uskonnollisten johtajien, erilaisten uskonnollisten instituutioiden, turvallisuusasiantuntijoiden ja ammattinharjoittajien välillä.

Tehokas viestintä on keskeinen tekijä luotaessa vankkaa pohjaa muuttuneiden tarpeiden, odotusten ja parhaiden käytäntöjen jakamiseksi, tietämyksen ja kokemusten vaihtamiseksi teknologisten ja muiden kuin teknologisten ratkaisujen käytöstä niin olemassa olevien kuin mahdollisten uusien innovaatioidenkin luomiseksi yhteiskunnan turvallisuuden parantamiseksi.

Uskon harjoittamiseen tarkoitettujen ympäristöjen ja kohteiden turvallisuuden hyvä organisointi ja henkilöstön oikea-aikaiset ja tehokkaat toimet voivat tarjota parempaa suojelua ja mahdollisesti pelastaa ihmishenkiä.

Tämä opas on osa EU:n ProSPeReS-hankkeen tietoisuuden lisäämiskampanjaa, jonka tunnuslauseena on:

“On parempi tietää”

TARKENNUS

Tämän esitteen tarkoituksena ei ole korvata voimassa olevia määräyksiä tai turvallisuuskäytänteitä, vaan sen tarkoituksena on jakaa käytännön neuvoja.

Tämän esitteen sisältö edustaa ainoastaan sen laatijan näkemyksiä ja on hänen yksinomaisella vastuullaan. Euroopan komissio ei ota vastuuta sen sisältämien tietojen mahdollisesta käytöstä.

Tehokkaan yhteisen turvallisuuden kehittäminen perustuu 5 pilariin:

- ennaltaehkäisy, joka perustuu kattavaan valmisteluun ja kokonaisvaltaiseen turvallisuuden organisointiin,
- suojautumiseen haavoittuvuuksien vähentämiseksi,
- uhkien tunnistamiseen ja havaitsemiseen,
- uhkiin reagoimiseen
- terrori-iskujen vaikutusten lieventämiseen

Ihmisten suojeleminen uskonyhteisölle tarkoitetuissa paikoissa ja suurissa kokoontumisissa on osa institutionaalista mekanismia, jota voidaan vahvistaa paikallistasolla keskinäisellä yhteistyöllä turvallisuustoimenpiteiden ja -palvelujen tehokkuuden parantamiseksi.

“Olemme kaikki vastuullisia niin omasta kuin muidenkin turvallisuudesta.”

7 keinoa, jotka auttavat suojelemaan uskonnonharjoituspaikkoja

1. Miten tunnistaa terrorismiuhkan indikaattorit?

Mihin kiinnittää huomiota?

- Käyttäytyminen, joka viittaa "vihamieliseen tiedusteluun" - tähän voi liittyä epätavallista uteliaisuutta, joka liittyy uskonyhteisölle tarkoitettujen paikkojen turvatoimiin ja organisaatioon, esimerkiksi ihmisten ja ajoneuvojen tulon ja menon pitkäaikaista tarkkailua, valokuvien ja videoiden ottamista, epäilyttäviä ajoneuvoja (matkustajien kanssa tai ilman matkustajia) tai henkilöä, joka pysyttelee samassa paikassa pitkiä aikoja. Muita indikaattoreita voivat olla sanalliset uhkaukset, uhkaavat laput tai nimettömät puhelut.
- Vuodenaikaan nähden epätavallinen pukeutuminen - tähän voi liittyä vaatteiden käyttäminen henkilön henkilöllisyyden tai hänen mukanaan mahdollisesti olevan esineen salaamiseksi.
- Rakennuksen lähelle sopimattomaan paikkaan pysäköidyt ajoneuvot - tämä voi tarkoittaa, että ajoneuvo on rajoitetulla alueella tai pysäköinti on paikallisten määräysten vastaista.
- Alihankkijat, tavarantoimittajat / kuriirit tai muut henkilöt, joilla on laillinen yhteys uskonyhteisölle tarkoitetuille paikoille, mutta toimivat normaalin tehtävänsä ja vastuualueensa ulkopuolella - tämä voi tarkoittaa odottamattomia toimituksia, heidän läsnäoloaan normaalin työajan ulkopuolella tai heidän näkemistään työmaan sellaisella alueella, jossa heidän ei normaalisti odoteta käyvän.
- Hylätyt laukut ja epäilyttävät esineet tai paketit.

Rafal Kowalczyk based on © pigprox, Adobe Stock

7 keinoa, jotka auttavat suojelemaan uskonnonharjoituspaikkoja

2. Miten tunnistetaan mahdolliset merkit yksilön altistumisesta radikalisoitumiselle?

Riskitekijät voivat muodostua fyysisestä ja sosiaalisesta ympäristöstä, jossa rikoksia tapahtuu, mutta ne voivat syntyä myös yksilötasolla. Yksilölliset riskitekijät tarkoittavat yksilön radikalisoitumisessa tapahtuvia sisäisiä prosesseja.

Radikalisoituneet henkilöt voivat aiheuttaa vaaraa uskonyhteisölle tarkoitettujen paikkojen yleiselle turvallisuudelle. Euroopan rajoilla on nähty myös yksittäisten terroristien tekemiä vakavia iskuja.

Kun yksilö alkaa: **sukeltaa hyvin syvälle "me heitä vastaan" -ajatteluun**, radikalisoitumisprosessi voi alkaa.

Varsinkin silloin kun tällainen vastakkainasettelu syntyy (yhteiskunta nähdään "me vastaan he" -asetelmana), voidaan toista ihmistä pitää hänen mielessään vihollisena. Uskonnon ollessa kyseessä silloin, kun radikalisoitunut henkilö ei enää kykene erottamaan yksittäisiä henkilöitä uskonnollisesta ideologiasta, hän määrittelee heidät vain kyseisen uskonyhteisön jäseniksi.

Nämä yksittäiset riskitekijät ovat usein sellaisia tekijöitä kuin:

- sosiaalisen kanssakäynnin ja kommunikaatiokyvyn puute,
- narsistinen persoonallisuushäiriö,
- itsemurha-aiheet ja muut.

Kaikki ääriaineeksia ja tiettyjä persoonallisuuden piirteitä omaavat yksilöt eivät kuitenkaan toimi näiden näkemysten mukaisesti.

EU:n komission **Radicalisation Awareness Network** (RAN) kuvaa yksittäisiä toimijoita käsittelevässä raportissaan, että iskun valmisteluun valmistautuvan yksittäisen toimijan riskin arvioiminen edellyttää sellaisten käyttäytymismallien, **esiintymisen tai puuttumisen tunnistamista**, jotka osoittavat sen, missä vaiheessa yksinäisen toimijan polkua hän on iskun valmisteluissa 1. EU:n komission RAN:n mukaan näiden tietojen jakaminen mahdollistaa käyttäytymismallien tunnistamisen.

(Radicalisation Awareness Network (RAN) -verkosto on Euroopan neuvoston alaisuudessa toimiva, väkivaltaista ekstremismia käsittelevä asiantuntijaverkosto.)

Yksittäisen toimijan polku

- Trauma, nöyryytys, loukkaus
- Kostonhalu, maineen tavoittelu

- Vainoavaan ulkopuoliseen ryhmään
- Muuntuminen hyökkäyksen kohteeksi

- Hylätyksi joutuminen/hylkääminen ryhmän toimesta
- Ryhmän epäonnistuminen omilla viesteissään?
- Psykologinen eristäytyminen
- Päätös toimia yksin

- Mobilisaatio
- Uhrista rikoksentehtijäksi

Aikeellinen ajattelumalli

- Muuttuminen uhrista rikoksentehtijäksi
- Vakaumuksen jyrkkyys
- Yhteyksien katkaisu perheeseen ja ystäviin
- Paatos ohittaa vuoropuhelun
- Myötätunto ja ilo/huumori katoaa
- Hyökkäyksen suunnittelu alkaa

7 keinoa, jotka auttavat suojelemaan uskonnonharjoituspaikkoja

3. Miten tunnistaa ääriliikkeiden merkit?

Tunteitamme koetellaan joskus äärimmäisillä testeillä. Kun viha kasvaa liian voimakkaaksi, se voi joillakin johtaa hitaasti eristäytymiseen, asenteiden muuttumiseen ja joskus jopa toisten hylkäämiseen, olivatpa he keitä tahansa. Silloin pahinkin tapahtuma voi olla mahdollinen!

Jos huomaat, että joku eristäytyy yhä enemmän:

- menettää yhteyden perheeseen
- puhuu salaliittoteorioista
- radikalisoituu

Voit ehkä auttaa heitä:

- yritä pitää heihin yhteyttä
- puhua hänen ystävilleen
- ilmoittaa huolenaihe hänen vanhemmilleen tai perheelleen
- ääritapauksissa otettava yhteyttä radikalisoitumisen ehkäisemiseen tarkoitettuun paikalliseen puhelinnumeroon.

Siten tästä kaikesta voi muodostua pelkästään huono muisto.

7 keinoa, jotka auttavat suojelemaan uskonnonharjoituspaikkoja

4. Miten ymmärtää (tunnistaa) merkkejä vaarallisia aineita käyttävän hyökkäyksen valmisteluista?

Kemiallisten, biologisten, säteily- tai ydinvoimaan liittyvien tapausten (CBRN-onnettomuuksien) ominaispiirre on, että niitä on vaikea havaita tai tunnistaa alkuvaiheessa. Hyökkäyksessä käytetyt vaaralliset aineet voivat olla hajuttomia, värittömiä ja mauttomia, joten altistumista ei välttämättä havaita heti.

On olemassa joitakin indikaattoreita, jotka voivat viitata mahdolliseen CBRN-tapahtumaan:

- Epäilyttävät laitteet tai pakkaukset (erityisesti johdot, ilmapullot, jauheita tai nesteitä sisältävät säiliöt);
- Öljyinen pinnoite, jauhe tai geelimäinen aine alttiilla pinnoilla;
- Selittämätön, luvaton ruiskutus alueen yläpuolella (pienkoneista tai lennokeista);
- Selittämättömät alueelle kuulumattomat hajut (karvasmantelit, persikan ytimet, niitetty heinä, leikattu ruoho);
- Pahoinvointi, hengitysvaikeudet, sekavuus;
- Selittämättömät lääketieteelliset oireet (silmiä kipeytyminen, päänsärky, oksentelu, muut kuin lämpöpalovammat, ihoärsytys);
- Sairaantuneet tai kuolleet eläimet alueella;
- Matalat pilvet tai sumu, joka ei liity hetkiseen säähän;
- Selittämättömät pölypilvet;
- Kuihtuneet kasvit.

CBRN-tapahtumat voidaan tunnistaa myös silloin, kun ihmiset ovat romahtaneet ilman selvää selitystä 1-2-3-protokollan avulla:

- **1 loukkaantunut** - annetaan ensiapua tavalliseen tapaan.
- **2 loukkaantunutta** - oltava varovainen ja etsittävä muita CBRN-materiaaleihin viittaavia indikaattoreita.
- **3 tai useampia uhreja** - epäillään CBRN-materiaalien käyttöä, etsitään muita indikaattoreita ja haetaan asiantuntijoiden neuvoja ja tukea.

Eläinten tai kasvien äkillisen kuoleman pitäisi ehdottomasti huolestuttaa sinua.

Rafal Kowalczyk based on © Anatoliy Gleb, © Iakov Kalinin, © Mitand73, © humbak, © InputUX Adobe Stock

7 keinoa, jotka auttavat suojelemaan uskonnonharjoituspaikkoja

5. Miten reagoida hyökkäykseen?

Reagoi terrori-iskun sattuessa! Nämä käyttäytymismallit voivat pelastaa henkesi, ennen kuin apu saapuu:

JUOKSE	PIILOUDU	INFORMOI
<p>Pakene, jos voit</p> <ul style="list-style-type: none"> Mieti mikä olisi turvallisin vaihtoehto: Onko olemassa turvallinen reitti? JUOKSE, ellei voi, niin PIILOUDU; Pääsetkö perille altistumatta suuremmalle vaaralle? <p>Auta muita ihmisiä pakenemaan, mutta älä anna heidän päättämättömyytensä hidastaa sinua</p> 	<p>Ellet voi paeta, PIILOUDU</p> <ul style="list-style-type: none"> Etsi suoja aseiden tulitukselta, esim. vankka tiilimuuraus / raskaat vahvistetut seinät. Jos näet hyökkääjän, hän voi myös nähdä sinut. Näkymättömyys ei kuitenkaan tarkoita, että olet turvassa. Luodit läpäisevät lasin, tiilen, puun ja metallin. <p>Sinun on piilouduttava, vaikka olisitkin lukitun oven takana</p> 	<p>Soita 112</p> <ul style="list-style-type: none"> Jos et pysty puhumaan tai äännelemään, kuuntele puhelun vastaanottajan antamia ohjeita. <p>Mitä poliisin on tiedettävä?</p> <ul style="list-style-type: none"> Mitä tapahtuu? Missä, tarkka sijainti? Missä epäillyt hyökkääjät ovat? Kuvaile epäiltyjä henkilöitä; Kerro loukkaantuneista/panttivangeista; Kerro rakennuksesta/ympäristöstä.
<p>Jätä tavarasi</p> <p>Älä yritä kuvata tapahtumaa, vaan – JUOKSE</p> 	<p>Sammuta valot ja hiljennä laitteet</p> <p>Ole hiljaa, hiljennä puhelimesi ja kytke myös värinätila pois päältä</p> 	<p>Seuraa poliisin ohjeita</p> <ul style="list-style-type: none"> Pysy rauhallisena Vältä äkillisiä liikkeitä, joita voidaan pitää uhkana. Pidä kätesi auki ja näkyvillä.
<p>Varoita ympärilläsi olevia ihmisiä ja estä heitä menemästä vaaravyöhykkeelle</p> 	<p>Lukitse ovet / rakenna este ja siirry kauemmas ovesta</p> <p>Jos et voi paeta tai piiloutua tilanteessa, joka vaarantaa henkesi, pyri estämään hyökkäys!</p>	<p>On mahdollista, että poliisi...</p> <ul style="list-style-type: none"> Osoittaa sinua aseella, Kohtelee sinua kovakouraisesti; Esittää sinulle kysymyksiä; Ei pysty erottamaan sinua hyökkääjästä; Poliisit evakuoivat sinut heti, kun se on turvallista.

7 keinoa, jotka auttavat suojelemaan uskonnonharjoituspaikkoja

6. Miten reagoida vaarallisia aineita sisältävään vaaratilanteeseen?

Reagoi, jos altistut vaarallisille aineille! Nämä käyttäytymistavat voivat pelastaa henkesi, ennen kuin apu saapuu paikalle:

1. Poistu paikalta

- **POISTU** alueelta ja etäänny kaikesta, mikä voi olla vaarallista, kuten: epätavalliset hajut, selittämättömät höyry- tai sumupilvet, kuolleet tai sairaat ihmiset tai eläimet öljypisarat tai -kalvot pinnoilla tai vedessä, epätavalliset materiaalit tai laitteet
- Jos olet ulkona, liiku kohtisuoraan tuulta vastaan.

2. Älä istuudu tai asetu makuulle

- Vaikka olosi olisikin huono, **ÄLÄ** istu tai asetu makuulle, sillä et välttämättä pysty sen jälkeen enää nousemaan ylös.

3. Mene ulos

- Jos olet sisätiloissa, yritä mahdollisuuksien mukaan päästä ulos raittiiseen ilmaan ja valitse lyhin reitti vastatuuleen päästäksesi pois vaara-alueelta.

4. Auta muita

- Jos näet huonovointisia tai pyörtyneitä ihmisiä, auta heitä poistumaan alueelta seuraamalla omia askeleitasi.

5. Poista varoen

- Heti kun olet turvallisella alueella, **POISTA** varoen päällysvaatteesi, sillä ne voivat olla saastuneita;
- **ÄLÄ** koske käsilläsi vaateen ulkopintaan;
- **ÄLÄ** anna vaatteiden ulkopinnan koskettaa kasvojasi, kun riisut niitä;
- **JOS MAHDOLLISTA**, yritä eristää vaatteet muovipussiin – esim. jätessäkkiin - tai jätä ne maahan ja poistu paikalta;
- **JOS ON MAHDOLLISTA, POISTA** vaarallinen aine iholtasi käyttämällä kuivaa imukykyistä materiaalia sen imeyttämiseksi tai harjaamalla se pois;
- **HUUHTELE** jatkuvasti vedellä, jos iho on kutiava tai kivulias.

6. Soita 112

- Käytä matkapuhelinta soittaaksesi hätänumeroon 112, kerro:
 - Tapatumapaikka,
 - Sijaintisi (jos eri);
 - Mitkä vaaralliset aineet saattavat olla kyseessä.

7. Odota pelastushenkilöstöä

- **ODOTA** pelastushenkilöstöä ja noudata heidän ohjeitansa;
- Kerro hätäkeskukselle, missä sinä olet, kun he saapuvat auttamaan;
- **ÄLÄ** mene kotiin, koska saatat saastuttaa perheesi.

8. Älä mene lääkäriasemalle/sairaalaan

- **ÄLÄ** käy hoitolaitoksessa, sillä saatat saastuttaa muita ihmisiä ja lääkäriaseman/sairaalan henkilöstöä;
- Pelastushenkilöstö järjestää sinulle lähistöllä olevan paikan, jossa voit saada lääkinhoitoa.

9. Älä koske

- **ÄLÄ** koske kasvoihisi;
- **ÄLÄ** koske kehenkään;
- **ÄLÄ** juo, syö tai tupakoi.

7 keinoa, jotka auttavat suojelemaan uskonnonharjoituspaikkoja

7. Miten ilmoitetaan mahdollisista merkityksellisistä tiedoista tai huolenaiheista?

Ilmoita asiasta henkilökunnalle

- Jos havaitset epäilyttävää toimintaa.
- Jos näet epäilyttäviä tavaroita.
- Jos olet huolissasi turvallisuudesta.

Soita välittömästi hätänumeroon

- Jos tapahtuu hyökkäys tai hätätilanne.
- Jos luulet, että hyökkäys on tapahtumassa.
- Jos uskot, että jonkun henki on välittömässä vaarassa.

Muista

- Pidä itsesi ja muut niin turvassa kuin se on mahdollista.
- Hälytä henkilökunta mahdollisimman pian vaarantamatta kuitenkaan itseäsi.

Mitä raportoidaan

- Missä? tarkka sijainti.
- Mitä? yhteenveto tapahtumista.
- Kuka? Mahdollisten hyökkääjien kuvaus ja missä heidät on viimeksi nähty.
- Miten? ilmoita mahdollisista aseista tai vaarallisista materiaaleista.

The ProSPeReS konsortio

Turvallisuusasiantuntijat, turvallisuustutkimus ja akateemiset laitokset, teknologisten ratkaisujen ja palveluiden tarjoajat

Lainvalvontaviranomaiset (LEA)

Uskonnolliset järjestöt

prosperes.eu

This project is funded by the European Union's
Internal Security Fund – Police under Grant
Agreement No. 101034230 – ProSPeReS